

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ.....

ΤΜΗΜΑ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....**27/04/2024**.....

ΒΑΘΜΟΣ.....

Κείμενο 1

Μόδες και ερωτήματα: Από τα ρούχα ως τα τραγούδια

Το κείμενο είναι διασκευασμένο άρθρο του Νότη Μαυρουδή και δημοσιεύθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2019 στον ιστότοπο www.ogdoo.gr.

Συχνότατα ακούμε «Αυτό είναι της μόδας» ή άλλες φορές το «μόδα είναι θα περάσει», τυπικές φράσεις των εποχών, τις οποίες χρησιμοποιούμε, όταν θέλουμε να αναγνωρίσουμε μια ομαδική συνήθεια για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, μια συνήθεια που επηρεάζει όχι μόνο την ένδυση και υπόδηση, αλλά και ιδέες, κοινωνικές συμπεριφορές και πολιτιστικές εκφάνσεις. Συνήθεια που έρχεται, φεύγει και συχνότατα επανέρχεται... Η μόδα υπάρχει στα πάντα. Στα παντός είδους προϊόντα γυναικείας και ανδρικής κατανάλωσης, στα σουξέ της δισκογραφικής βιομηχανίας, στα ευπώλητα βιβλία, στην κινητή τηλεφωνία και σε κάθε τι που καταναλώνεται μαζικά στην αγορά. Έτσι ήταν, έτσι είναι, έτσι θα είναι, ο κανόνας που καθορίζει τη ζωή μας.

Η κάθε μόδα έχει σχεδόν... ως αξιωματά της το να μην διαρκεί πολύ, ώστε να υπάρχει πάντα η ανάγκη να ανανεωθεί, να αναθεωρηθεί και να επανατοποθετηθεί ως προϊόν. Επομένως, ένα βασικό χαρακτηριστικό της μόδας είναι να έρχεται, να παρέρχεται και να επανέρχεται με διαφορετική μορφή. Να κάνει τον κύκλο της ως όμορφο προϊόν και να εξαφανίζεται μόλις παρουσιάσει κηλίδες παλιομοδίτικης... σκουριάς και «μυρίσει» πως είναι ξεπερασμένη.[...]

Αυτές λοιπόν οι αναβιώσεις μιας μόδας μετά από χρόνια ή η επιστροφή σε αισθητικές παλαιότερων εποχών και όλα αυτά τα χρονικά πηγαινέλα, διακινούνται - λένε- σύμφωνα με το τι ζητάει ο κόσμος, πλήρως αβέβαιη και αμφίβολη διαβεβαίωση. Οι βιομηχανίες της γυναικείας μόδας, των τραγουδιών, των αυτοκινήτων κ.λ.π. δε θα περιμένουν το τι θέλει ο κόσμος, αλλά θα συνδυάσουν και θα προετοιμάσουν το κλίμα και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της εποχής, καθώς και τις τάσεις που συχνά οσφραίνονται και επιβάλλουν οι βιομηχανικοί σχεδιαστές μέσω των επιλογών τους.[...]

Εάν εξετάσουμε μάλιστα τα τραγούδια της μόδας συναντάμε ό,τι πιο ελαφρύ, ρηκό, άχρωμο και αποκρουστικό. Στηρίχτηκε στο θέαμα, στα εξωμουσικά στοιχεία και στην αναγκαία τηλεοπτική προβολή, για να φανούν κυρίως και όχι για να ακουστούν.[...]

Η μόδα είναι ανθρώπινη ανάγκη και η αναγκαιότητα της ανανέωσής της είναι αυτή που κυρίως συμβάλλει στην μετεξέλιξη της σε κεντρικό κοινωνικό στοιχείο που κινεί την πρόοδο. Όσο η μόδα περιέχει εντός της πνευματικά στοιχεία, βοηθάει τον κόσμο να αναζητήσει μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Όταν γίνεται έρμαιο και παιχνίδι του χρήματος, θα καταντήσει μίζερη.

Κείμενο 2

Η γυναίκα του Μαλή

Απόσπασμα από το διήγημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου (1877 – 1940), *Η γυναίκα του Μαλή*, μδημοσιευμένο στη συλλογή διηγημάτων του λογοτέχνη από τις Εκδόσεις της Εστίας, 1927. Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία της έκδοσης.

[...] «Η μαύρη η γυναίκα μου. Πέθανε πέρσι τέτοιοι καιρό. Μα δεν ήταν σαν όλες! Ήταν γυναίκα που λες η Βάντα! Τι να στα λέω. Δεν είμαστε παντρεμένοι επτά μήνες που ο σατανάς ο αφορεσμένος τώβαλε να κάμω το φόνο και να πάρω τα βουνά. Φυγοδίκησα. Άφηνα μια γυναίκα πίσω μου, την ίδια για το σπίτι, για το χωράφι, για τα πρόβατα, για το παιδί που θάκανα σε δύο μήνες. Και τάβγαλε πέρα η άραχλη¹! Κόπηκε, που λες, χίλια κομμάτια, και το σπίτι έβγαζε καπνό, και το χωράφι καλαμπόκι, και τα πρόβατα βόσκαγαν, και το παιδί τραγουδιώτανε στην κούνια. Αυτά θα πεις; Αυτά είναι μικρά πράγματα. Το μεγάλο είναι τούτο. Τ' αποσπάσματα έμπαιναν στο σπίτι, έχυναν τ' αλεύρι, φοβέριζαν το παιδί, έκαναν κατάλυμα, βάζανε μαχαίρι στο κοτέτσι. Η γυναίκα στεκόνταν βράχος. Τώρα τους έβριζε, ύστερα τους ξεγέλαγε, τους ξανάβριζε, τους έπαιρνε με το καλό.

Μια φορά είχα κατεβεί τη νύχτα στο σπίτι μου και το πρωί με πήραν μυρωδιά οι χωροφυλάκοι. Ως που να στρίψω σε δυο τρία σπίτια, πέντε τουφεκιές από πίσω μου. Τη γλύτωσα. Οι σταυρωτήδες² από κοντά μου, αλλά του κάκου. Μ' έχασαν. Ένας χωροφύλακας σε λίγη ώρα με πετυχαίνει κοντά στη βρύση. Σηκώνει το όπλο. Η γυναίκα μου του πιάνει τα χέρια, τον κυλάει κάτω, αρχίζει το πάλεμα. Ως να παλέψει ο χωροφύλακας το θηλυκό, επήρα καιρό και χάθηκα στα πλατάνια. Έμαθα ύστερα πως η Βάντα του πήρε το όπλο, κι εκείνος πάει στο Στρατοδικείο. Δεκαπέντε χρόνια αυτή ήταν η ζωή μου. Η γυναίκα μου να παλέβει με τ' αποσπάσματα, να δέρνεται, να δέρνει, να της χύνουν το καλαμπόκι, κι αυτή να το μαζεύει σπυρί με σπυρί. Αυτό το θηλυκό το κοντούλικο – μια χαψιά ήτανε – μέσα σ' αυτό το χαροπάλεμα³ έσκαβε το χωράφι, βοσκούσε τα πρόβατα, αλώνιζε, κρατούσε το σπίτι, μεγάλωνε τα παιδιά μας, γιατί εφτά τάκαμεν όλα. [...]

¹άραχλη: μόνη

²σταυρωτής: χωροφύλακας

³χαροπάλεμα: βιοπάλη

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα

Πώς μπορεί να εννοηθεί η μόδα, σύμφωνα με τον συγγραφέα του **Κειμένου 1**, ποια τα πεδία στα οποία εκτείνεται και ποιο είναι το βασικό της γνώρισμα; (50-60 λέξεις).

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα

Να εντοπίσετε διαρθρωτικές λέξεις του **Κειμένου 1** που να δηλώνουν : συμπέρασμα, προϋπόθεση , χρόνο, προσθήκη, αντίθεση.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα

α. Να εξηγήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στα παρακάτω χωρία του **Κειμένου 1** (μονάδες 06) :

- i. «Αυτό είναι της μόδας» (§1)
- ii. «μυρίσει» (§2)

β. Να εντοπίσετε τρία γλωσσικά μέσα στο **Κείμενο 1** με τα οποία ο λόγος καθίσταται προφορικός.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2

Ο αρθρογράφος στο **Κείμενο 1** υποστηρίζει ότι η μόδα είναι ανθρώπινη ανάγκη. Να γράψετε ένα άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα στο οποίο θα αναφέρεστε στα ψυχολογικά αίτια της επικράτησης της μόδας. Μπορείτε να αξιοποιήσετε ιδέες και επιχειρήματα και από το κείμενο αναφοράς. (300-350 λέξεις)

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3

Ο συγγραφέας στο **Κείμενο 2** επιλέγει την πρωτοπρόσωπη αφήγηση και το ασύνδετο σχήμα. Να δώσεις ένα παράδειγμα για το καθένα. Να εξηγήσεις τι προσδίδουν οι επιλογές αυτές στο ύφος του κειμένου.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4

Να χαρακτηρίσεις τη στάση της ηρωίδας του αποσπάσματος (**Κείμενο 2**) απέναντι στον άντρα της αξιολογώντας τις πράξεις της σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων, στο οποίο θα καταγράψεις και τη δική σου στάση απέναντι στο πρότυπο γυναίκας που ενσαρκώνει η Βάντα.

Μονάδες 15

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα

Σύμφωνα με το συγγραφέα του κειμένου 1 η μόδα αποτελεί μια συγκεκριμένη επιλογή μιας κοινωνικής ομάδας. Η μόδα παρατηρείται στις επιλογές των ατόμων στην εξωτερική τους εμφάνιση, στην κοινωνική συμπεριφορά, στο πολιτικό πεδίο αλλά και σε όλο το εύρος των καταναλωτικών αγαθών που επιλέγουν. Το βασικό της γνώρισμα είναι ο παροδικός της χαρακτήρας και η επαναφορά συγκεκριμένων στοιχείων της με διαφορετικό τρόπο.

2^ο υποερώτημα

συμπέρασμα, προϋπόθεση, χρόνο, προσθήκη, αντίθεση

Επομένως: συμπέρασμα

Εάν : προϋπόθεση

Όταν: χρόνος

Και : προσθήκη

Αλλά : αντίθεση

3^ο υποερώτημα

α.

- i. «Αυτό είναι της μόδας» (§1) : παράθεση λόγων
- ii. «μυρίσει» (§2) : μεταφορική σημασία

β. Τρία γλωσσικά μέσα που προσδίδουν προφορικότητα στο λόγο είναι : οι εκφράσεις που λέμε στην καθημερινότητά μας («Αυτό είναι της μόδας», «μόδα είναι θα περάσει»), η επανάληψη της φράσης « μια συνήθεια» και ο μικροπερίοδος λόγος («Η μόδα υπάρχει στα πάντα»).

ΘΕΜΑ 2

Τίτλος

Πρόλογος

Κύριο μέρος: σελ.167 φροντιστηριακό «ψυχολογικός παράγοντας», σελ.168 «θετικές και αρνητικές συνέπειες» με έμφαση στο ψυχολογικό τομέα, σελ.169 «στο ψυχολογικό χώρο»

Επίλογος

ΘΕΜΑ 3

Πρωτοπρόσωπη αφήγηση: «Τη γλύτωσα. Οι σταυρωτήδες από κοντά μου, αλλά του κάκου. Μ' έχασαν»). Η χρήση του α' προσώπου προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο κείμενο. Καταλαβαίνουμε ότι πρόκειται για προσωπική εξομολόγηση του Μαλή. Αυτός, λοιπόν που αφηγείται την ιστορία είναι ένα απ' τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα και έτσι η αφήγηση αποκτά αξιοπιστία. Ο αναγνώστης πείθεται για τον χαρακτήρα της Βάντας, αφού αυτήν την περιγράφει ο σύζυγός της.

Ασύνδετο σχήμα: «Άφηνα μια γυναίκα πίσω μου, την ίδια για το σπίτι, για το χωράφι, για τα πρόβατα, για το παιδί που θάκανα σε δύο μήνες» «έσκαβε το χωράφι, βοσκούσε τα πρόβατα, αλώνιζε, κρατούσε το σπίτι, μεγάλωνε τα παιδιά μας». Παρουσιάζεται με ασθματικό ρυθμό το πλήθος των υποχρεώσεων και των εργασιών που επωμίστηκε η γυναίκα του Μάλη, λόγω της απουσίας του άντρα της. Τονίζονται με αυτόν τον τρόπο οι δυσκολίες που αντιμετώπισε αλλά και η εργατικότητα, ο δυναμισμός, η αφοσίωση στην οικογένειά της. Επιπλέον, το ασύνδετο σχήμα διαμορφώνει αφηγηματικό ύφος πυκνό χωρίς παύσεις, μεταφέροντας συναισθηματική ένταση στον αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 4

Σύμφωνα με το κείμενο, η Βάντα είναι μια άξια, προκομένη και αφοσιωμένη γυναίκα στον άντρα της. Παρά την απουσία του άντρα της, φροντίζει για όλα, φέρνει σε πέρας όλες τις υποχρεώσεις της στο σπίτι, το χωράφι, τα ζώα και την ανατροφή των παιδιών της, αν και ήταν μικροκαμωμένη («τάβγαλε πέρα», «Κόπηκε χίλια κομμάτια»). Δυνατός χαρακτήρας και εξαιρετικά εργατική. Αποτελεί γυναίκα-σύμβολο, βράχο όπως τη χαρακτηρίζει ο άντρας της. Ακόμα και όταν οι χωροφύλακες εισέβαλλαν βίαια στο σπίτι τους, βρήκε τον κατάλληλο τρόπο να τους αντιμετωπίσει («Τ'αποσπάσματα ... με το καλό»). Επίσης, όταν ο άντρας της κινδύνευσε να σκοτωθεί, εκείνη δε δίστασε, με θάρρος και αυτοθυσία, να παλέψει με τον οπλισμένο χωροφύλακα, για να τον σώσει («Η γυναίκα μου του πιάνει τα χέρια, τον κυλάει κάτω, αρχίζει το πάλεμα»). Η στάση της Βάντας απαιτεί τον θαυμασμό και το σεβασμό μας. Είναι μια γυναίκα πρότυπο που παρά τις αντίξοες συνθήκες, καταφέρνει τα πάντα. Συγκεκριμένα εκείνη την εποχή που η θέση της γυναίκας ήταν υποβαθμισμένη, η εικόνα της φαντάζει ξεχωριστή. Τέτοιου είδους γυναίκες, δυναμικές, εργατικές συναντάμε αρκετές στις μέρες μας.